

Када се у једној недељи догоде три за Србију важна спољно политичка догађаја, онда ни шеф српске дипломатије Вук Јеремић не крије задовољство том “демонстрацијом успеха”, па за "Дневник" каже и да је сада простор за критику Владине спољне политике мањи. Наиме, протекле седмице Савет министара Европске уније донео је одлуку о почетку визне либерализације, на седници Савета безбедности Уједињених нација одржана је за Србију “прилично повољна” дискусија о Косову, а у Новом Саду је одржан велики самит државника Централне Европе.

Чуле су се оцене да је самит у Новом Саду потврдио лидерство Србије у региону. Како се то вама чини?

- Чињеница да се скуп на тему европских интеграција на овако високом нивоу одржао у Новом Саду представља потврду тезе да је Србија кључна земља Западног Балкана. За Нови Сад, за Војводину, за Србију је то био изузетно важан дан.

Ово је била врло индикативна недеља – сублимирала је рад државних органа на сва три спољнополитичка приоритета Србије: дакле, европским интеграцијама, дипломатској борби за очување уставног поретка, тј. територијалне целовитости, и регионалној сарадњи. Недеља је почела са одлуком Савета министара ЕУ о визној либерализацији, затим је средину недеље обележио СБ и дискусија о Косову која је била прилично повољна за нас, а завршава се са великим скупом у Новом Саду, који демонстрира да је Србија успела и у трећем приоритету, доброј регионалној сарадњи. Дакле, три спољнополитичка приоритета у једној недељи – и на сва три смо демонстрирали успех. Мислим да је простор за критику начина на који Влада и председник води спољну политику након ове недеље далеко мањи него пре.

Истраживања показују да је 61 одсто грађана Србије за ЕУ. Грађане, дакле, нико не мора да убеђује, али очекивало се да ће визе бити укинуте и одмрзнут Прелазни споразум о слободној трговини?

- Питање визне либерализације је од кључне важности за грађане Србије. То је и вредносна ствар – да ли у Европи 21. века смеју постојати различите класе Европљана. Укидањем визног режима отклања се се једно од последњих остатака, де факто, режима санкција уведених деведесетих година и то по мени има изузетно велику

симболичку вредност. Грађани Србије су грађани Европе који морају имати сва права као и остали. Фундаментално право на пуну слободу кретања овим, коначно, почиње да се остварује.

Када је реч о одмрзавању прелазног споразума, мислим да је дипломатија учинила, бар до сада, онолико колико је могла. Сарадња са Хашким трибуналом представљена је на такав начин да овог тренутка не постоји ниједна земља на свету, осим једне, која има било какве сумње у наш рад. Међутим, систем у ЕУ је устројен на такав начин да та једна земља има право вета и да одлучује да тај вето користи у нашем случају. Наравно, оног тренутка када више не буде оптуженика на слободи, неће ни постојати било какав простор за сумњу. Искрено, мислим да не би смео да постоји ни сада. На жалост, у тој земљи ово питање има озбиљну унутрашњеполитичку димензију која ствар прилично компликује. Ми ћемо наставити да чинимо све што је у нашој моћи да ову препреку савладамо. Надам се да ћемо у скорој будућности ипак одмрзнути Прелазни споразум са ЕУ и да ће се приступити прочесу ратификације. Чланство у ЕУ је наш централни стратешки приоритет.

И на самиту у Новом Саду било је резерви да ли земље региона могу рачунати на европске интеграције због унутрашњих проблема у ЕУ, економске кризе и проблема с усвајањем Лисабонског уговора.

- У оквиру саме ЕУ води се овог тренутка оштра институционална дебата. Она ће кулминирати одлуком ирских гласача да ли прихватају Лисабонски споразум или не. Питање унутрашњег уређења ЕУ је изузетно важно. С друге стране, сви пролазе кроз озбиљну економску кризу. Све у свему, то ствара општу атмосферу која је, у политичком смислу, далеко мање повољна за проширење, него у претходним годинама. То је реалност које морамо бити свесни и у складу с тим наставити пут ка остварењу нашег централног стратешког приоритета. Неће бити лако, али нећемо одустати.

Страхује ли се да ће због тога евроскептицизам расти? Сада 61 посто у Србији верује у ЕУ, али је то мање од 70 одсто, којих је било пре четири године.

- Није тешко разумети такво кретање. Процес интеграције се отеже и нормално је да људи полако почињу "да се хладе". То, наравно, није добро. Мораћемо се са тим ухватити у коштац. Укидање визног режима, када се деси, имаће, надам се, позитивни ефекат.

Какве су оцене са седнице СБ УН? Тамо сте водили жестоку расправу са представником косовских власти Скендером Хисенијем?

- Општи закључак након седнице СБ био је да је Скендер Хисени, који је тамо, иначе, наступао у приватном својству према правилима процедуре, претерао у својим оценама, поготово кад је говорио о томе да не треба веровати званичним статистикама о броју интерно расељених лица. Али, оно што је, по мени, од далеко веће важности је то да је седница СБ врло пластично показала колико је дубока подела у оквиру међународне заједнице, када је реч о будућем статусу КиМ. Они који подржавају независност имају “мантру” да је све готово, да нема назад, да се ствар не може вратити. То, наравно, није тачно и то се видело на седници. Галерија посматрача је била препуна – преко 100 земаља је пратило дебату. То показује да је питање будућег статуса Косова све само не решено. Чињеница да ми релативно успешно парирамо драстичним притисцима на земље широм света да признају Косово, јесте један од разлога да, бар за сада, будемо задовољни.

Ускоро стиже нови амбасадор Црне Горе, али шта ће бити када, како се најављује, буду разменени амбасадори Црне Горе и Косова?

- Прошли смо кроз изузетно тешку фазу односа са Подгорицом, проузроковану одлуком црногорског руководства да призна независност Косова. Искрено, они су последњи на свету од којих смо то очекивали. Нашу меру реторзије смо задржали у дипломатском домену и због тога није трпео ниједан други аспект наших односа. Црна Гора је исказала жељу за новим дипломатским почетком и ми смо то у начелу прихватили. За сада још нисмо примили предлог за новог амбасадора. Када га примимо, размотрићемо га у законом предвиђеној процедури.

Оно што је за нас јако важно и што видимо као интегрални део тог новог дипломатског почетка јесте увећање дипломатског капацитета Србије да сарађује са Црном Гором. Ту мислим на отварање три нова конзулата Србије у Бијелом Пољу, Никшићу и Херцег Новом. Надам се да ће врло брзо доћи позитиван одговор из Подгорице.

Војводина, после доношења Устава Србије, очекује нови статут. Да ли као члан Владе можете да кажете када ће закон о Војводини доћи на дневни ред?

- Питање статута је изузетно важно, али оно је унутрашње политичко, тако да се по природи посла не дотиче много Министарства спољних послова. Оно што могу да кажем је да Влада ради на закону о надлежностима. Очекујем да ће се у скорој будућности цео процес окончати у складу с Уставом Србије. Не очекујем компликације по том питању.

Како као министар спољних послова гледате на то што се у статуту помине представништво Војводине у Бриселу и склапање међународних уговора?

- Велики број европских региона има своје представништва која су на уобичајени начин регистрована при градским властима Брисела. Не видим никакав проблем уколико Војводина има средстава и потребе за тим да се то и деси, пошто се усвоје сва потребна законска акта.

Постоји разлика између међународне, тј. међудржавне сарадње и међурегионалне сарадње. Када је реч о међурегионалној сарадњи, то је, наравно, потпуно аутономно питање покрајина и региона. Што се тиче међународне, међудржавне сарадње – то је привилегија суверених држава.

(Дневник)